

Václav Vokolek

BHIVO A LŮČANSKÁ KULTURA V TZV. ČECHÁCH

Svůj příspěvek pro kulturněhistorickou konferenci Hospody a pivo v české společnosti musím začít skandálním sdělením, které návštěvníky velkopopovické pivnice Formanka zajisté přinejmenším překvapí. Po dlouholeté, přechasto vysilující výzkumné práci v terénu mohu totiž celkem snadno dokázat, že žádná česká společnost neexistuje! Je to překvapivé, ale pravdivé. Je také zcela nesmyslné nazývat teritorium, kde Češi od bitvy na Turském poli nežijí, Čechy. O to absurdnější mi připadá pořádat konference o úloze piva v české společnosti, když právě tento, typicky lůčanský nápoj přispěl před mnoha staletími k vyhubení českého plemene.

Tyto zcela pravdivé okolnosti jsem musel z politických důvodů celá léta tajit. Bylo zřejmé, že i falešné vlastenectví má v jistých okamžicích svou platnost. Navíc opakované okupace zemí, které nejsou zeměmi, za které se vydávají, by mohly mít dalekosáhlé mezinárodní dohry. Tak muselo vše dlouho zůstat při starém a lež i nadále zůstávala pravdou. V posledním čase, kdy tak důsledně zvítězila pravda nad lží, si ale můžeme ledacos dovolit. Kupříkladu pravdu.

Ano, nejsme Čechy, a s tím se budeme muset smířit. Kdo tedy jsme? Lůčané, dámy a pánové, Lůčané. Protože na tomto překvapivém faktu mělo zásluhu pivo (což je pozdější odvozenina od lůčanského bhivo), seznámím vás s několika závažnými dějinnými okolnostmi.

Abychom vše mohli dobře pochopit, musíme na chvíli opustit žírné pastviny reálného kapitalismu a vrátit se do šerého dávnověku, tj.

do doby, kdy vedle sebe žily a na sebe nevražily dva slovanské kmeny, Češi a Lůčané. Již zde musíme opravit Kosmu, který odvozuje název Lůčanů od nějaké pitomé louky v okolí Žatce, což by pro tak mocný a významný rod bylo pojmenování opravdu ostudné. Na lukách okolo Žatce se sice Lůčané přechasto váleli ožralí jako kanci, leč jejich název se zrodil ze zcela jiných příčin. Na rozdíl od Čechů, kteří se zpíjeli pálenou kořalkou, objevili Lůčané lahodný nápoj chmelový, jež nazvali bhivem. Již zvuk slova svědčí o jeho indickém původu a není tedy vyloučeno, že si bhivo Lůčané přinesli až z pravlasti Slovanů. Bhivo bylo řízné, mělo svůj lůč, neboli paprsek, dnes bychom řekli jiskru. Proč tedy Lůčané, nemusím zdůvodňovat. Jak ovšem vysvětlit, že si dodnes badatelé nepovšimli dochovaného lůčanského jazyka v turské oblasti?

Každého dne můžeme kupříkladu v Holubicích uslyšet jadrnou indoevropštinu: Bhůjdeme na bhivo? To bhude bhaho, mhaj dhanáčku!“ MUDr. Xaver Blažíček by rád vše objasnil rolí nosních polypů a vše klade do souvislosti s mentální úrovní tamějšího obyvatelstva, ale my mu řízně odpovíme po lůčansku: „Nekhecu, bhivoju!“

Leč vraťme se k osudovým okamžikům vzdálené historie. Pro pochopení toho, co se stalo, musíme objasnit, co se skrývá v špatně interpretované pověsti o Bivojovi. U Lůčanů se totiž bhivojem nazýval každý, kdo nemírně pil bhivo, to znamená každý. To bhivojům dodávalo nejen slastnou rozkoš zapomnění, ale i sílu, jak je patrné právě ze staré pověsti. Přiznejme si, že Bhivojem, který je schopen utlouci kance, se po deseti bhivech stával i ten nejtitěrnější Lůčan!

Bhivo tedy dodávalo kmeni sílu. Čechům naproti tomu jejich pálenka dodávala rozumu, což se projevovalo všelijak. Neb síla bez rozumu a rozum bez síly vedou k nepěkným koncům, jak čteme na hraničním kameni ve Velkých Přílepech.

Staňme, dámy a pánové, na osudovém Turském poli před více než patnácti staletími. Je před bitvou. Od Levého Hradce valí se Čechové, od Žatce a Loun Lůčané. Země se chvěje v neblahém očekávání. Jedno vojsko vede statečný Tyr, jenž lstí nahradil bojácného, ale zásluhou kořalky chytrého českého knížete Neklana, druhé vojsko vede Vlastislav, velký ukrutník v srdci. Kosmas naznačuje, že vše, co s bitvou souviselo, nese pečeť kouzel, čarů a nejasností. Co se však stalo doopravdy?

Odpověď nalezneme v dochovaných lůčanských kronikách, ve vzpomínkách pamětníků z Kozince, Turska a Úholiček a v archeologickém průzkumu turského bojiště.

Noc před bitvou se obě vojska zpíjejí u planoucích ohňů. Lůčanský kníže povoluje dvacet bhiv na hlavu, Tyr patnáct panáků na vojína. To bylo ovšem hodně! S tak namazaným vojskem potom šlo udělat cokoliv.

V bitvě na Turském poli nebojovaly čáry, mračna vran či osudové předpovědi, ale bitva to byla lstivá. Právě lest rozhodla o osudech obou kmenů. Statečný Tyr věděl, že chce-li zvítězit, musí použít lsti. Také srdnatý lucký kníže si byl vědom toho, že když chce zvítězit, musí použít lsti. Lámali si hlavy, ten nad korbelem bhiva, ten nad sklínkou kořaličky, a jak už tak bývá, přišli na to. Na co? Na vcelku jednoduchý trik.

Obratným nočním manévrem přemístili zcela opilá vojska do opačných stran bojiště a nezávisle na sobě si byli jisti, že ráno nepřítele zmatou. Po rozbřesku to vypadalo následovně: od Žatce a Loun se valila vojska česká, ještě za úsvitu posílená štoudví kořalky. Od Levého Hradce se naopak řítily vojska lucká, jež po ránu ještě stihla vyzunknout zbylé soudky bhiva.

Tak se srazili.

Neví se, od koho který neb jakou zahynul ranou, napovídá Kosmas, jenž patrně velmi dobře věděl, jak to doopravdy bylo, ale politická situace té doby mu neumožnila říci pravdu.

A stalo se, co známo již dávno. Lůčany bhivo natolik posílilo na těle, že pobili Čechy do jednoho. Ti zase po kořaličce získali tolik rozumu, že bez reptání padli na poli cti a slávy. Potud vše jasno. Náhodní pozorovatelé, kteří se vždy nějací najdou, viděli, že zvítězili ti, co přišli od Levého Hradce, a přikládali tak vítězství Čechům. Toho Lůčané využili, jako vítězové se vrátili do Levého Hradce, semenem navštívili klíny žen (tak doslova popisuje situaci pamětník Josef Kantorovský z Kozince), jež s radostí vítaly objetím vítěze. Věc u žen zcela obvyklá. A toť byl konec Čechů. Bohužel politická situace v následujících stoletích nepřála příliš pravdě a vždy lepší falešné vlastenectví než žádné, říkali si zkušení Lůčané, kteří dál pro sílu pili bhivo a pro rozum počali přidávat kořalku. Toto míchání nápojů můžeme sledovat v hostincích dodnes.

Za zmínku dále stojí, že několik Čechů přece jen masakr přežilo. Útěkem se dostali až za Zákolanský potok a nazvali se Zápotočtí. Zde kuli pikle proti Lůčanům a marně se snažili zmocnit se vlády. Čas ubíjeli pitím bhiva i pálenky (v tom neznali vítězů ani poražených) a hraním na harmoniky. O mnoho let později skutečně krátce vládli a sepsali tajemný mýtus Bharunka, kde ale o bhivu není ani zmínky, ač bhivem byl dozajista inspirován.

Vítězní Lůčané si od těch dob mohli v poklidu pít své bhivo, prohlašovat se za Čechy, vymyslet si národní obrození, národní kulturu, národní divadlo a národní umělce. To vše jen proto, aby už konečně měli klid a pokoj. A tak dodnes můžete na turských polích zaslechnout prastarou lůčanskou píseň, znějící sem od Korychů z Přílep:

Philo by se bhívo
kdyby bylo za so
o bhívu se snílo
nesmějte se chaso!

Tou písni přílepští bhivojové naznačují, že čas Lůčanů neskončil. Nad patnáctým bhivem se lůčí nejen s časem, ale i se svou pohnutou historií, která již brzy vyjde najevo! Jako Lůčané odešli z Turského pole, jako Lůčané nyní vkročí do Evropy!

*Václav Vokolek
Tursko u Prahy*